

PARGAS
SKÄRGÅRDSSTADEN

PARAINEN
SAARISTOKAUPUNKI

Pargas stads Koncerndirektiv

Godkänd av stadsfullmäktige
Träder ikraft

xx.xx.2021
xx.xx.2021

A large, stylized handwritten signature in black ink, spanning across the bottom of the page.

1. Koncerndirektivet

I koncerndirektivet fastställs förfaranden som stöder planeringen och uppföljningen av stadskoncernens ekonomi, riskhanteringen, kommunikationen, engagemanget i styrelsearbetet och ett bra ledarskap och god förvaltning.

I 47 § i kommunallagen finns det en förteckning över vad koncerndirektivet åtminstone ska innehålla. Koncerndirektivet ska innehålla behövliga bestämmelser åtminstone om

- planeringen och styrningen av stadskoncernens ekonomi och investeringar
- ordnandet av koncernövervakningen, rapporteringen och riskhanteringen,
- informationen och tryggad rätt för kommunens förtroendevalda att få upplysningar,
- skyldigheten att inhämta kommunens åsikt före beslutsfattandet, i enlighet med punkt 2.8. i detta koncerndirektiv
- koncernens interna tjänster,
- sammansättningen och utnämningen av styrelserna för kommunens dottersammanslutningar,
- en god förvaltnings- och ledningspraxis i kommunens dottersammanslutningar.

Fullmäktige beslutar om de ägarpolitiska principerna och godkänner koncerndirektivet. Utgående från att staden och dess dottersamfund är en helhet ska bolagens verksamhet bedrivas med utgångspunkt från bolagets bästa inom ramen för koncernens bästa. Genom koncerndirektivet fastställs och förmedlas stadens övergripande ägarpolitik och förväntningar till dottersamfunden. Stadens dottersamfund svarar för att direktivet tillämpas i det egna bolaget. Alla kommuner som har en eller flera dottersammanslutningar är skyldiga att upprätta ett koncernbokslut som ger bild av den ekonomiska helhet som kommunkoncernen bildar.

1.2. Syfte och mål

Syftet med Pargas stads koncerndirektiv är att säkerställa att staden kan uppnå ägarpolitiska mål och strategier med anknytning till ekonomi och verksamhet samt att skapa en enhetlig verksamhetskultur och praxis inom hela koncernen. Direktivet har som syfte att förenhetliga samfunden som hör till stadskoncernen, öka transparensen i verksamheten, förbättra kvaliteten på den information staden får från samfunden och att effektivisera informationsförmedlingen.

Genom koncerndirektivet skapar staden ramar för ägarstyrningen i enlighet med sina mål och intressen. Med koncerndirektivet bestäms förfaringsätt som stöder planering och uppföljning av stadskoncernens ekonomi, riskhantering, information, engagemang i styrelsearbetet samt gott ledarskap och god förvaltning som säkerställer genomförandet av ägarpolitiken. Stadens strategi skall beaktas i stadskoncernen. Stadens dottersamfund förutsätts bidra till utvecklingen av staden.

1.2. Tillämpningsområde

Koncerndirektivet gäller Pargas stad och dess dottersamfund samt dessas dottersamfund. Stadens representant i samkommuner och Pargas stads delägarsamfund ska sträva efter att principerna i stadens koncerndirektiv tillämpas.

Med dottersamfund avses sådana aktiebolag, föreningar, andra samfund och stiftelser där staden ensam eller tillsammans med dottersamfund har bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen.

Med intressesamfund avses sådana aktiebolag eller andra samfund där staden ensam eller tillsammans med andra dottersamfund som hör till stadskoncernen, har minst en femtedel och högst hälften av det röstetal som ägarintresseföretagets aktier eller andelar medför. Koncerndirektivet tillämpas på stadskoncernens dottersamfund samt i tillämpliga delar inom samkommuner och intressesamfund.

Koncerndirektivet godkänns av stadsfullmäktige i Pargas stad. Koncerndirektivet utdelas till verkställande direktören samt styrelseordförande i de bolag som hör till stadskoncernen.

Koncerndirektivet behandlas och godkänns i dottersammanslutningarnas bolagsstämma och styrelse och i motsvarande organ i andra sammanslutningar där kommunen har bestämmande inflytande. Samtidigt förbinder sig dottersammanslutningen till att iaktta koncerndirektivet i sin helhet. Om en punkt i koncerndirektivet står i konflikt med andra bestämmelser och lagstiftning som berör samfundet, iakttar samfundet de bestämmelser som binder samfundet.

2. Koncernstyrning- och ledning

En öppen och aktiv dialog mellan staden och dess dottersamfund ska upprätthållas. Staden ska fortlöpande informeras om omständigheter och förändringar som är av betydelse i samfundens respektive verksamheter.

2.1. Koncernstyrning

Till stadens koncernledning i enlighet med § 48 i Kommunallagen hör stadsstyrelsen och stadsdirektören. Koncernledningens uppgifter och befogenhetsfördelning fastställs i förvaltningsstadgan. Koncernledningen svarar för genomförandet av ägarstyrningen i kommunkoncernen och för ordnandet av koncernövervakningen, om inte något annat bestäms i förvaltningsstadgan.

Koncerndirektivets syfte är att förankra stadens koncernpolitik hos dottersamfunden. Koncernen styrs också genom anvisningar till de av staden utnämnda personer i dottersamfunden, genom beslut av bolagsstämman och genom representant för koncernledningen i styrelsen med hänvisning till punkt 2.4. i detta koncerndirektiv. Utöver koncerndirektivet används som instrument för koncernstyrningen dottersamfundens bolagsordningar.

Det ligger i Pargas stads allmänna intresse att dottersamfunden iakttar bolagsordningens paragraf om bolagets verksamhetsområde. Dottersamfunden ska i sina egna mål iaktta Pargas stads strategi och stadens ägarpolitiska mål. Dottersamfunden ska också sträva efter att följa de mål som staden formulerat för sysselsättning, näringspolitik, miljövård och bostadspolitik.

Stadsstyrelsen eller koncernens operativa ledning kan också be om andra utredningar över samfundens verksamhet och ekonomi.

2.2. Stadsfullmäktige

Stadsfullmäktige beslutar om de centrala målen för stadskoncernens verksamhet och ekonomi, principer samt andra frågor som är strategiskt viktiga och har omfattande ekonomiska konsekvenser. Stadsfullmäktige godkänner bokslutet, i vilket ingår ett koncernbokslut. Om det sker sådana ändringar i verksamheten inom ett samfund eller ett verksamhetsområde som betydligt påverkar innehållet i de uppställda målen och deras genomförbarhet, ska stadsfullmäktige utan dröjsmål granska målen.

2.3. Stadsstyrelsen

Kommunstyrelsen leder kommunens verksamhet, förvaltning och ekonomi (38 § i kommunallagen).

Om inte annat följer av förvaltningsstadgan, ska stadsstyrelsen

- svara för utvecklandet av ägarpolitiken, principerna för ägarstyrningen och koncerndirektivet och beredningen av ärendena för fullmäktige
- utse stadens representanter till dotter- och intressesamfundens beslutandeorgan och samkommunernas stämmor
- ge anvisningar till stadens styrelserepresentanter i samfund om betydande linjebeslut som gäller ekonomi och verksamhet
- ge stadsfullmäktige i samband med bokslutet och delårsrapporteringen de väsentliga uppgifterna om koncernens verksamhet, uppställda mål och ekonomi.

2.4. Stadsdirektören

Stadsdirektören ansvarar för den allmänna ledningen av stadskoncernens verksamhet och ekonomi. Stadsdirektören följer upp hur ägarpolitiken fullföljs och rapporterar till stadsstyrelsen om väsentliga händelser.

Stadsdirektören har rätt att närvara vid ett dottersamfunds styrelsesammanträden samt även rätt att vid behov utses en representant till ett dottersamfundens styrelsesammanträden. Representanten har närvaro- och yttranderätt.

2.5. Revisionsnämnden

Revisionsnämnden har hand om samordningen av revisionen i stadens och dess dottersamfund. För att bedöma om de mål som stadsfullmäktige ställt upp och om de ägarpolitiska riktlinjerna har följts har revisionsnämnden rätt att få uppgifter om verksamheten och ekonomin för dottersamfunden.

2.6. Representationen på bolagsstämmor och i samfundens styrelser

Statsstyrelsen utser representanter till aktiebolags- och andelsstämmor i de fall då staden är delägare.

Bolagsstyrelsen väljs enligt respektive bolagsordning och stadgar. Personer som väljs till dottersamfundens förvaltningsorgan kan vara förtroendevalda, tjänsteinnehavare eller utomstående sakkunniga som stadsstyrelsen har utsett. Vid sidan av kommunkoncernens verksamhetsprinciper arbetar dottersamfundens styrelser i enlighet med rättigheter, ansvar och skyldigheter som grundar sig på aktiebolagslagen. Styrelsemedlemmarna har i uppdrag att främja bolagets och alla aktieägares intresse.

En förtroendevald har rätt att av staden få sådana upplysningar om verksamheten i stadens dottersamfund som den förtroendevalda anser sig behöva i sitt uppdrag och som enligt lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ännu inte är offentliga, om inte något annat följer av sekretessbestämmelserna. Begäran om upplysningar framförs skriftligt till koncernledningen. En förtroendevald får inte med stöd av sin rätt till upplysningar ge informationen vidare, eftersom den bara är avsedd för den förtroendevalda personligen för skötseln av förtroendeuppdraget. Av handlingar ska framgå om de är sekretessbelagda.

Om den person som valts till stadens representant i ett samfunds förvaltning befinner sig i en sådan situation att han eller hon skulle bli tvungen att agera i strid mot stadens intresse, ska representanten begära klara anvisningar från koncernens operativa ledning.

Det viktiga är att de som väljs har förmåga och kompetens att bedöma dottersamfundets verksamhet i förhållande till de mål och strategier som staden uppställt och godkänt. Av styrelseledamöterna i de bolag som idkar affärsverksamhet förutsätts dessutom ekonomiska insikter och branschkunnskap. I fråga om sammansättningen i styrelserna i de dottersamfund som staden äger följer man bestämmelserna i jämställdhetslagen (4 a § Sammansättningen av organ inom den offentliga förvaltningen och organ som utövar offentlig makt) Om ett organ som utövar offentlig makt eller ett ämbetsverk, en inrättning eller ett bolag med kommunal eller statlig majoritet har ett förvaltningsråd, en direktion eller ett annat lednings- eller förvaltningsorgan, som består av förtroendevalda, skall i organet finnas en jämn representation av kvinnor och män (representerade till minst 40 procent vardera), om inte särskilda skäl talar för något annat. Myndigheter och alla de parter som ombeds utse kandidater till de organ som nämns i denna paragraf skall i mån av möjlighet föreslå både en man och en kvinna för varje post.

Stadens representanter ska sträva efter att i dottersamfundens förvaltningsorgan arbeta för att uppnå de mål som stadsfullmäktige har satt upp.

Styrelseledamöterna får ett arvode. Arvodet besluts av stämman. I koncernbolag måste mötesarvoden vara i linje med stadens mötesarvoden.

2.7. Jäv i koncernen

Samfundsjäv enligt 28 § 1 mom. 5 punkten i förvaltningslagen tillämpas på en förtroendevald, tjänsteinnehavare eller arbetstagare i stadens dottersammanslutnings förvaltning när han/hon i stadsstyrelsen eller en nämnd behandlar ärenden som gäller sammanslutningen.

Samfundsjäv tillämpas ändå inte på en förtroendevald, en tjänsteinnehavare eller en arbetstagare i staden om personen innehar en i 28 § 1 mom. 5 punkten i förvaltningslagen avsedd ställning i stadens affärsverk eller i en samkommun. Personen är dock jävig om stadens intressen står i strid

med affärsverkets eller samkommunens intressen eller om en opartisk behandling av saken förutsätter att personen inte deltar i behandlingen av saken. Inte heller 28 § 1 mom. 6 punkten i förvaltningslagen tillämpas i kommunerna (97 § i kommunallagen).

2.8. Skyldighet att inhämta kommunens åsikt före beslut

Dottersamfundens styrelse ska redan i beredningsskedet höra koncernledningens åsikt genom att skriftligen vara i kontakt med stadsdirektören beträffande följande åtgärder:

- bildande av dottersammanslutning
- ändring av sammanslutningens verksamhetsidé, verksamhet eller juridiska struktur
- frågor som till väsentliga delar avviker från de mål som satts för dottersammanslutningarna i kommunstrategin och budgeten
- en ändring av sammanslutningens verksamhet som innebär att sammanslutningen kan gå miste om sin ställning som anknuten enhet i förhållande till kommunen enligt upphandlingslagstiftningen eller rättspraxis
- styrelsens vinstutdelningsförslag till bolagsstämman
- ändring av bolagsordningen eller stadgarna
- val av verkställande direktör och anställningsvillkor
- belöningsystem för bolagets personal och förändringar i systemet
- ändring av kapitalstrukturen
- investeringar som är betydande i förhållande till verksamheten
- investeringar som inte alls eller endast indirekt hör till den ordinarie verksamheten samt finansieringen av dem
- fastighets- och företagsförvärv, om dessa är betydande eller inte hör till bolagets normala verksamhet
- teckning av aktier, om inte bolaget särskilt har i uppgift att sköta köp av aktier och aktieäggande (som t.ex. bostadsaktier)
- betydande anskaffning, försäljning, uthyrning, överlåtelse eller pantsättning av egendom eller rättigheter (även immateriella) som är viktiga med tanke på verksamheten och om åtgärden avviker från den normala verksamheten
- betydande upplåning och utlåning samt givande av säkerheter, borgensförbindelser eller andra betydande finansiella skyldigheter som är bindande för bolaget eller ändring av villkoren för dem
- användning av derivatinstrument
- avtal som inte hör till sammanslutningens normala verksamhet eller avtal med ovanliga villkor mellan bolaget och en aktieägare eller styrelseledamot, ändring av sådana avtal samt avstående av avtalsbaserade rättigheter
- stora och/eller ekonomiskt betydelsefulla avtal, förändringar i verksamheten samt personalpolitiska beslut
- val eller byte av kollektivavtal som iakttas i sammanslutningen
- val och byte av pensionsbolag
- konkurs, likvidation eller omorganisation av sammanslutningens tillgångar.

3. Ekonomi

Dottersamfunden ska iakttä koncernledningens anvisningar om planering och ordnandet av finansieringen. Dottersamfundens investeringar, finansierings-, låne-, borgens- och säkerhetsärenden bereds i samarbete med koncernledningen.

Dottersamfunden ska iakttä stadens principer när det gäller medelanskaffning/finansiering och placeringsverksamhet. Dottersamfunden ska anlita den bokföringstjänst som koncernledningen har godkänt. Stadsstyrelsen kan bevilja dottersamfunden interna lån på villkor man separat kommer överens om.

Ett dottersamfundets styrelse eller motsvarande organ ska ge koncernledningen de uppgifter som behövs för bedömningen av stadskoncernens ekonomiska ställning och beräkningen av resultatet av dess verksamhet.

3.1. Budget

I budgeten fastställer fullmäktige upp mål för dottersamfundens verksamhet och ekonomi. Koncernledningen förhandlar med dottersamfunden om målen innan de godkänns slutgiltigt. Dottersamfundens ekonomiplaner bör basera sig på de mål som fullmäktige satt upp för dem. Dottersamfundets styrelse ansvarar för att skötseln av samfundens ekonomi.

I kommunens budget och ekonomiplan ska kommunkoncernens ekonomiska ansvar och skyldigheter beaktas. För detta ändamål ska dottersamfundens styrelser ge staden behövliga uppgifter i form av resultaträkningar, finansieringsanalyser och investeringsplaner och om väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer i anknytning till verksamheten. Uppgifter ska också ges om bland annat kommande koncern- och bolagsarrangemang, om stora förändringar i samfundens affärsverksamhet och verksamhetsområde och om betydande förbindelser, på det sätt som koncernledningen bestämmer närmare.

Dottersamfunden ska på förhand anmäla sitt finansieringsbehov för det följande året och ekonomiplanperioden inom oktober månad.

Dotterbolagens verksamhetsmässiga mål skall även framgå ur stadens budget. Målen innehåll och omfattning skall följa de direktiv som koncernledningen satt upp för staden och dess koncern i och med de årliga budgetanvisningarna.

3.2. Delårsrapportering

Under året skall följande delårsrapporter lämnas in till staden:

- Delårsrapport 1; period 1.1-30.4
- Delårsrapport 2; period 1.1-31.8

Inlämningstiden för rapporterna kan variera mellan verksamhetsåren och meddelas separat.

Delårsrapportens innehåll:

- resultaträkningen av den pågående tidsperioden samt föregående år
- nyckeltal
- hur målen och det ekonomiska utfallet har förverkligats
- årsprognos

Därtill ska dottersamfundet alltid omedelbart rapportera, om dess verksamhet innehåller väsentliga avvikelser från de mål som staden har satt upp.

3.3. Koncernbokslut

Pargas Stad skall enligt kommunallagen 114§ upprätta koncernbokslut för Pargas Stads koncern. För att kunna upprätta bokslutet behöver stadens ekonomitjänster bokslutsinformation om dottersamfund och intressesamfund där staden har andelar.

Syftet med koncernbokslutet är att kartlägga de tillgångar, skulder och ansvarsförbindelser som Pargas stad på grund av ägande eller avtal har bestämmanderätt över eller skyldighet eller ansvar för. Bestämmelser om koncernbokslut ingår i kommunallagen och bokföringslagen samt i de allmänna anvisningarna från bokföringsnämndens kommunsektion. Utöver dottersamfunden finns också andra samfund vilkas uppgifter behövs för koncernbokslutet. Dessa är samkommuner och intressesamfund. Pargas stadskoncerns räkenskapsperiod är ett kalenderår (1.1–31.12).

Bolagen skall leverera till stadens ekonomitjänster sitt fullständiga och av styrelsen underskrivna bokslut inkluderat verksamhets-/årsberättelse, resultaträkning, balansräkning, finansanalys, noter, specifikationer och revisionsberättelsen.

Intäkter och kostnader från affärshändelser mellan koncernsammanslutningar elimineras i koncernbokslutet. Koncernbolagen ska meddela de interna posterna i samband med bokslutsuppgifterna.

3.4. Koncernrevision

Till revisor i ett samfund som är dottersamfund väljs minst en revisor från stadens revisorssamfund. Staden samordnar upphandlingen av revision för stadens dottersamfund.

Stadens egna revisorer skall granska stadens ägarstyrning och bevaka att denna säkerställer att gällande koncern- och ägardirektiv förverkligas. I syfte att underlätta denna granskning ska dottersamfunden på begäran till stadens revisorer tillhandla den relevanta information som krävs för granskningen.

3.5. Borgen

Om samfunden begär kommunen att gå i borgen för samfundets lån, ska till denna begäran om borgen bifogas en redogörelse för samfundets affärs- och ekonomiplan samt eventuella risker som förknippas med borgen, vilka ges till kommunfullmäktige för kännedom när borgensbeslutet fattas. Borgensvillkoren godkänns av kommunfullmäktige i samband med borgensbeslutet eller av kommunstyrelsen innan borgen verkställs.

Dottersamfunden får inte utan kommunstyrelsens samtycke bevilja borgen eller andra motsvarande förbindelser.

3.6. Riskhantering

Riskhanteringen är en del av bolagets tillsynssystem. Med hjälp av riskhanteringen försöker man säkerställa att de risker som påverkar bolagets affärsverksamhet identifieras och följs upp. Riskerna kan vara förknippade med till exempel beslutsfattande, bolagets produkter eller tjänster, finansiering, konkurrensläget, personalen, avtal eller ansvarsfrågor. Dottersamfunden är en del av stadens riskhantering.

4. Centraliserade koncernfunktioner och upphandlingsväsendet

Dottersamfundet ska vid upphandlingar utnyttja befintliga konkurrensmöjligheter och sträva efter den lösning som är mest fördelaktig ur stadens helhetsperspektiv.

För att möjliggöra en central upphandling ska dottersamfundet vara i kontakt med dem som ansvarar för stadens upphandlingar och med andra dottersamfund.

Vid upphandling ska dottersamfundet i mån av möjlighet utnyttja stadens upphandlingsavtal. Dottersamfundet ska iaktta stadens upphandlingsanvisningar till den del de går att tillämpa. De centraliserat konkurrensetsatta produkterna ska upphandlas hos avtalsleverantören.

Samfunden som hör till stadskoncernen iakttar lagen om offentlig upphandling när de är upphandlande enheter som avses i upphandlingslagen. Till upphandlingsbeslut ska fogas anvisningar för ändringsökande. Dottersamfunden ska iaktta stadens upphandlingsdirektiv i tillämpliga delar.

5. Personalpolitik

Bolagen skall, i den mån bolagen har anställd personal, upprätthålla en medveten och strategisk personalpolitik med ett aktivt jämställdhets- och likabehandlingsarbete samt ett effektivt friskvårdsarbete. Regelbundna medarbetarundersökningar inklusive ledarskapsutvärderingar ska genomföras. Personalförmåner ska vara rimliga och stå i proportion till motsvarande förmåner inom stadens koncern som helhet. Koncernens personalpolitik skall i tillämpliga delar följa stadens personalpolitik.

6. Extern information och kommunikation

För kommunikationen om samfunden svarar för samfundets räkning styrelsen och verkställande direktören eller motsvarande och från stadens sida stadsstyrelsen och stadsdirektören. Samfundet ska ge stadens centralförvaltning upplysningar enligt anvisningar. Samfundet ska också självmant informera om sin verksamhet och ekonomi. Bolagens verksamhet ska karakteriseras av öppenhet och offentlighet.

Stadens invånare ska ges sådana tillräckliga uppgifter om stadskoncernens verksamhet som med hänsyn till samfundets status och behovet att trygga dess funktioner är möjligt. Dottersamfunden informerar själva om enskilda frågor som gäller deras egen verksamhet.

Bolagen ska, med beaktande av de hänsyn som föranleds av bolagens verksamhet och ändamål, vara ett föredöme i fråga om att aktivt informera och tillmötesgå allmänheten med uppgifter om bolaget,

dess verksamhet och dess utveckling. Innan uppgifter lämnas ut ska samfundet bedöma om informationen kan ges utan att det medför olägenhet för samfundet

Stadens allmänna principer för kommunikation samt bestämmelserna om offentlighet och sekretess ska beaktas vid kommunikation och när uppgifter ges i frågor som gäller samfunden. Samfundets kommunikation ska stöda de mål och den policy som koncernen ställt upp.

Information på hemsida

Åtminstone följande information ska finnas tillgängliga via bolagens hemsidor

- bolagens bokslut samt övrig väsentlig information och
- styrelsens sammansättning.